

INTERNATIONAL WEEKLY

№ 5

15.03.2020 – 31.03.2020

Foreign
Policy
Research
Institute

**FRIEDRICH NAUMANN
FOUNDATION** For Freedom.

Ukraine and Belarus

ЗМІСТ

Україна – Європейський Союз	3
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	3
<i>Шенген і безвіз: що загрожує Україні?</i>	3
Інші події в ЄС	5
Зовнішня політика	10
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	10
<i>Проблема з порушенням прав людини в Криму залишається невирішеною, а спекуляції Угорщини та РФ посилюються</i>	10
Двосторонні відносини.....	13
ЄС.....	13
ІРАН	14
РУМУНІЯ.....	14
УГОРЩИНА.....	15
НАТО	16
КАНАДА	17
ІНДОНЕЗІЯ.....	17
Опір російській гібридній війні.....	18
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	18
<i>Коронавірус на службі російської пропаганди і дезінформації</i>	18

Україна – Європейський Союз

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Шенген і безвіз: що загрожує Україні?

Новий коронавірус продовжує поширюватися світом. У спробах протидіяти епідемії COVID-19 (або тільки її загрозі) уряди та муніципалітети вдаються до обмежувальних заходів, припиняють навчання, забороняють концерти, конференції та інші масові заходи. 11 березня 2020 року до "карантинного клубу" долучилася Україна. Авіакомпанії і туристична галузь вже зазнали величезних збитків. Але не менший удар буде завданий по пересічних громадянах. Свобода руху всередині Євросоюзу, не зважаючи на кордони, - одне з ключових надбань для громадян ЄС, а в межах Шенгенської зони кордон перетинаєш, взагалі не помічаючи цього.

Однак у часи кризи звичні правила припиняють діяти. Коронавірусна криза є саме таким прикладом. Першою на злам шенгенських правил пішла Австрія, яка закрила кордон для тих італійців чи подорожуючих з Італії, хто не має довідки про відсутність коронавірусу в організмі. Другою стала Словенія, яка повністю закрила кордон з Італією для пасажирського руху. Водночас найбільші країни ЄС критично ставляться до обмежень руху в Шенгені. Президент Франції Еммануель Макрон назвав рішення Словенії та Австрії про закриття кордонів з Італією "поганими" і додав, що вважає більш ефективною боротьбу з коронавірусом в уражених регіонах. Німецька канцлерка Ангела Меркель також розкритикувала Австрію і Словенію та закликала "не ізолюватися".

Але схоже, що процес став незворотним. На жорсткі кроки зважився уряд Мальти: він оголосив про повну заборону на поїздки до та із п'яти шенгенських країн: Італії, Швейцарії, Німеччини, Франції та Іспанії. Угорщина зупинила дію Шенгену на своєму кордоні з Австрією та Словенією (а також посилила контроль на кордоні з Хорватією). Водночас епідемія не скасувала норму про те, що у Шенгені можна перебувати не довше 90 днів за останній 180-денний період!¹

Між тим в інших частинах світу чимало урядів готові до жорстких кроків. Більше половини держав світу перекрили свій кордон для частини пасажирів ще до рішення ВООЗ про оголошення пандемії коронавірусної хвороби. В Ізраїлі діє повна заборона на в'їзд в країну. Президент США Дональд Трамп оголосив про заборону в'їзду для всіх іноземців, які у останні 14 днів відвідували країни шенгенської зони. А Індія днями попередила всі авіалінії, що не пустить до себе мандрівників, які перед тим відвідували Італію, а також Францію, Німеччину,

¹ <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/03/12/7107404/>

Іспанію або є громадянами цих держав. Скасування віз або безвізового режиму через коронавірус є винятковим явищем, але й не надто рідкісним заходом. Кілька країн з-поміж тих, хто мали безвіз із Китаєм, зупинили його дію ще на початку епідемії, В'єтнам скасував безвіз для італійців тощо.

Україна ж ще в лютому місяці обмежила авіасполучення з Китаєм, зараз майже розірване повітряне сполучення з Італією, скасовані десятки рейсів в інші країни. Також Україна запровадила температурний скринінг на своїх кордонах і заборонила перетин лінії розмежування своїм громадянам, які мешкають на окупованій території Донбасу та мають "симптоми коронавірусу". Низка правозахисних організацій звернулися до командування ООС з вимогою скасувати дискримінаційну норму, яка, на їх думку, порушує конституційні права громадян. Обмежень щодо іноземців наразі жодних немає. Але зважаючи на те, як наростають обмеження у сусідніх із нами державах, можна бути майже певними у тому, що ці захисні заходи - не останні.² Глава МЗС Дмитро Кулеба в інтерв'ю "Європейській правді" зазначив: «В Україні безвіз залишиться. Якщо Шенген буде формально або, по суті, втрачений, я думаю, що це буде непоправний удар по ЄС. Але ми будемо активно працювати з нашими партнерами, щоб за будь-якого розвитку подій отримані українськими громадянами шенгенські візи залишались діючими. Ми не знімаємо стосунки з ЄС з пріоритетів. Усе, що було запущено щодо промислового безвізу, Green deal, перегляду Угоди про асоціацію – всі ці процеси мають рухатися вперед».³

Коронавірус завдав нищівного удару не тільки по людях, але і по економіці країн. Тож, слабкою в порівнянні з розвиненими країнами українській економіці доведеться особливо важко. Економічна криза і пандемія боляче вдарять по українському бізнесу. Щоб пом'якшити удар, державі варто подбати не тільки про обмежувальні заходи в рамках введеного карантину, а й про підтримку бізнесу. Скасування безвіза призведе до ослаблення трудової міграції, що загрожує падінням доходів населення і припливу валюти в країну. Економічна криза і пандемія не повинні стати приводом для згортання трансформації держави і консервації відсталості.⁴

Отже, поки що, коли ситуація з пандемією лише загострюється, про регулярне використання українцями безвізу найближчим часом не може бути і мови адже зусилля всіх країн зараз спрямовані на боротьбу зі світовою пандемією. Тож тепер назріває питання наскільки постраждає Україна? І чи позбавиться вона безвізу у зв'язку з епідемією? Адже він може існувати лише при належному виконанні реформ і ефективній боротьбі з корупцією. Тут, вирішальний фактор буде залежати від наступних кроків нашої держави.

² Там само.

³ <https://www.eurointegration.com.ua/interview/2020/03/30/7108116/>

⁴ https://focus.ua/economics/452452-spasti_utopaiushchuiu

Інші події в ЄС

ЄІБ залучає 40 млрд євро для боротьби з коронавірусною кризою

17.03.2020.

Група Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) пропонує невідкладні заходи для боротьби з наслідками розповсюдження вірусу COVID-19, серед яких - виділення 40 млрд євро.

Про це "Європейській правді" повідомили у відділі комунікацій представництва ЄІБ в Україні.

Група ЄІБ пропонує план із залучення коштів у розмірі до 40 млрд євро, які буде спрямовано на кредитні канікули за короткостроковими позиками.

Також планується застосувати інші заходи, спрямовані на зменшення ліквідності та обмежень оборотних коштів для малих і середніх підприємств та компаній середньої ринкової капіталізації.

Задля пом'якшення дефіциту ліквідності, слід швидко впроваджувати запропоновані заходи, підкреслили у банку.

"Банк ЄС допоможе під час цієї кризи так само, як він робив це у будь-які складні часи у Європі – чи під час економічних криз, чи під час природних катастроф.

У партнерстві з країнами-членами ЄС, Європейською Комісією та іншими фінансовими інституціями, включаючи національні банки розвитку, ми прагнемо розробити потужний фінансовий пакет, який можна використовувати негайно, уникнувши застосування нового законодавства", - заявив президент ЄІБ Вернер Хоєр.

Хоєр звернувся до країн-членів ЄС з проханням про створення потужної та варіативної додаткової гарантії для ЄІБ і національних банків розвитку задля гарантування збереження доступу до фінансів для малих і середніх підприємств та компаній середньої ринкової капіталізації.

Також Група ЄІБ має намір використовувати наявні фінансові інструменти задля фінансування проєктів, які працюють над зупинкою розповсюдження, пошуком способів лікування та розробки вакцини проти коронавірусу.

Окрім того, банк підтримає невідкладні заходи з фінансування нагальних ініціатив з поліпшення інфраструктури і потреб в устаткуванні у сфері охорони здоров'я.

Європейська правда

Во Франции подсчитали влияние коронавируса на экономику

17.03.2020.

Из-за пандемии коронавируса французская экономика в 2020 году упадет на 1%.

Как сообщает "Европейская правда", об этом в интервью радиокomпании RTL заявил министр экономики Франции Брюно Ле Мэр.

По его словам, пандемия коронавируса будет иметь серьезные последствия для французской экономики. Сейчас в правительстве исходят из оценок падения ВВП в 2020 году на уровне 1%.

"У нас в 2020 году ситуация будет намного хуже", - министр уточнил, что нынешний прогноз является предварительной оценкой.

"Шок будет болезненным, однако у экономик ЕС и Франции есть все возможности адаптироваться, если мы примем правильные решения. А хорошие

решения заключаются в защите работников, навыков, нашей рабочей силы, наших компаний и избежании банкротства", - уточнил министр.

Напомним, накануне президент Франции Эммануэль Макрон анонсировал выделение 300 млрд евро на поддержку малого и среднего бизнеса, чтобы защитить его от банкротств.

Это входит в пакет мер по борьбе с коронавирусом, объявленный им накануне. Среди них: отмена уже назначенных выборов, транспортная блокада, а также мобилизацию такси и гостиниц для перевозки и размещения медиков.

Економічна правда

Східне партнерство: Єврокомісія представила нові цілі на період після 2020 року

18.03.2020.

Сьогодні Європейська комісія та Високий представник ЄС з питань зовнішньої та безпекової політики представили пропозицію щодо нових цілей політики Східного партнерства після 2020 року.

Документ Єврокомісії, який представляє цю пропозицію для інших органів ЄС, є у розпорядженні "Європейської правди".

Пропозиція ґрунтується на досягненнях Східного партнерства за попередні десять років та окреслює, як ЄС надалі співпрацюватиме з країнами-партнерами для вирішення спільних проблем.

"Якщо сильні наші сусіди – сильним буде і Європейський Союз. Східне партнерство залишається ключовим елементом зовнішньої політики ЄС. Ці пропозиції і надалі посилюватимуть наших шістьох партнерів, відображаючи спільні пріоритети та виклики, а також залишаючи у фокусі уваги досягнення відчутних позитивних результатів для блага усіх громадян", - зазначив Жозеп Боррель, високий представник ЄС з питань зовнішньої та безпекової політики.

Серед цілей:

- збільшення обсягів торгівлі, посилення сполучення та поглиблення економічної інтеграції між ЄС та Україною, Вірменією, Азербайджаном, Білорусією, Грузією та Молдовою.

- посилення демократичних інституцій та верховенства права;
- посилення стійкості країн з точки зору змін клімату та захисту довкілля;
- підтримка цифрової трансформації;
- просування ідей рівноправного та інклюзивного суспільства.

"Це чіткий меседж до наших партнерів: ми допоможемо вам розбудувати сильну економіку, досягти зростання і створити нові робочі місця, залучаючи прямі іноземні інвестиції та посилюючи взаємозв'язок у ключових сферах, таких як транспорт, енергетика та охорона довкілля. Ми плануємо тісну співпрацю для відповіді на існуючі виклики, включно з пандемією коронавірусу", - додав Олівер Варгеї, європейський комісар з питань європейської політики сусідства.

Єврокомісія та Європейська служба зовнішніх справ очікують, що країни-члени та країни-партнери погодять пропозицію до саміту Східного партнерства, який має відбутися у червні 2020 року.

Європейська правда

У Словаччині призначили новий уряд, окрім глави МЗС, на якого чекає карантин

21.03.2020.

Президентка Словаччини Зузана Чапутова призначила новий уряд на чолі з прем'єром Ігорем Матовичем.

Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на видання Aktuality. Зранку у суботу у Братиславському граді відбулася церемонія підписання коаліційної угоди. До керівної коаліції увійшли чотири партії OĽaNO, "Ми – сім'я", SaS та "За людей".

Уряд бере на себе не тільки владу, а й насамперед відповідальність, заявила президентка Зузана Чапутова після призначення членів уряду.

За її словами, Словаччина потребує відповідального і гідного уряду, сильних лідерів і державних діячів. У зв'язку з поширенням нового коронавірусу вона також заявила про необхідність захистити якомога більше життів.

Матович пообіцяв, що його кабінет буде керувати відкрито, не відриваючись від життя людей. Серед пріоритетів уряду він назвав боротьбу з пандемією коронавірусу.

Окрім прем'єра, в новому уряді 15 міністрів. Найбільше крісел дісталось партії прем'єра OĽaNO.

Слід зазначити, що майбутній глава МЗС Іван Корчок не зміг відвідати церемонію призначення уряду, оскільки він як посол США займається репатріацією словаків у зв'язку з епідемією коронавірусу.

Корчок висловив сподівання, що зможе вилетіти в Словаччину в понеділок. Після цього на нього чекає 14-денний карантин, як і всіх, хто повертається в країну з-за кордону.

Українська правда

ЄС погодив початок переговорів про вступ двох країн до Союзу 24.03.2020.

Європейський Союз погодив початок переговорів про членство Албанії та Північної Македонії.

Як повідомляє "Європейська правда", про це оголосив комісар ЄС з питань розширення Олівер Варгеї.

Це рішення було ухвалене на засіданні Ради ЄС з європейських справ, яке проводилося у режимі телеконференції через обмеження, пов'язані з епідемією коронавірусу.

"Щиро радий з приводу того, що країни-члени ЄС сьогодні досягли політичної згоди щодо відкриття переговорів про членство з Албанією та Північною Македонією. Від щирого серця вітаю обидві країни. Це також гучний і чіткий меседж для Західних Балкан: ваше майбутнє - у Європейському Союзі", - зазначив Олівер Варгеї.

"Мої щирі вітання Північній Македонії та Албанії з нагоди отримання заслуженого "зеленого світла" для початку переговорів про членство у ЄС. Я пишаюся можливістю зробити внесок у цей вагомий крок до євроінтеграції обох країн", - зазначив єврокомісар Йоганнес Ган. Як відомо, Ган обіймав посаду комісара з питань розширення до кінця минулого року.

За процедурою, тепер дві держави-кандидати та ЄС проводитимуть переговори щодо угоди про їхнє членство. В рамках переговорів буде оцінюватися готовність до вступу до Євросоюзу за усіма критеріями, від відповідності законодавства до дотримання принципів верховенства права. У підсумку, за узгодження повного тексту угоди, країни можуть стати повноцінними членами ЄС.

Початок переговорів про розширення ЄС тривалий час затримувався через опір Франції. У лютому Єврокомісія запропонувала реформувати процес вступу відповідно до французької пропозиції, надавши урядам ЄС більше ваги у процесі переговорів і спростивши можливість зупинки або перезавантаження переговорів.

Як повідомлялося раніше, 19 березня послы ЄС погодили проєкт рішення, який мав дозволити відкрити переговори про вступ до блоку з Албанією і Північною Македонією, але згадки про дату у ньому не було.

"На тлі прогресу, досягнутого в реформах, і виконання умов, одноголосно встановлених Радою в червні 2018 року, за умови схвалення з боку Європейської ради, Рада вирішує почати переговори про приєднання з Республікою Албанія", - зазначалося у тексті. Ідентичний проєкт документу склали для Північної Македонії.

Європейська правда

Президентка Естонії розкритикувала дії ЄС під час коронавірусної кризи

24.03.2020.

Президентка Естонії Керсті Кальюлайд заявила, що тактика ЄС під час викликаного коронавірусом кризи заслуговує критики.

Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на портал ERR.

За її словами, Європейський союз сьогодні не справляється зі своїм основним завданням - забезпечувати функціонування єдиного ринку.

"Основна функція ЄС в тому, щоб у нас був єдиний економічний простір, вільний рух робочої сили, товарів, послуг і капіталу. Як мінімум з трьома з цих [компонентів] у нас сьогодні очевидні проблеми", - сказала президентка, на думку якої починати вирішувати цю проблему слід з її визнання.

"Не настільки важливо, чи буде організований спільний тендер [на поставку медичних товарів], який у нього буде результат, чи надійдуть товари в квітні або травні. Це допомога, і ми вдячні, що Єврокомісія це робить, але це не її основна функція. Її основна діяльність - домагатися, щоб діяли ті речі, про які ми домовилися. Я думаю, що нам потрібно наполегливо говорити зі своїми партнерами, союзниками, сусідами і з самою Єврокомісією, як забезпечити, щоб товари не застрявали [на кордонах]", - додала вона.

За словами Кальюлайд, багато держав насправді готові пропускати товари через кордони, зокрема, Німеччина, яка активно співпрацює з Естонією і створила умови для швидкого повернення морем застряглих на німецько-польському кордоні жителів Естонії. Однак такі домовленості швидше ставали результатом двосторонніх переговорів, ніж дотримання загальних принципів ЄС.

"Так що у багатьох людей зараз є багато питань з приводу солідарності в Європейському Союзі. Європейській комісії зараз не вдається виконувати свою центральну функцію. Але я сподіваюся, що ми всі разом це владнаємо, але тільки всі разом. Ще раз повторю, що Європейський союз це не річ в собі, а союз наших національних держав", - сказала президентка Естонії.

Нагадаємо, напередодні Європейська комісія прийняла нові правила щодо пропуску вантажів через так звані "зелені коридори", щоб уникнути черг і затримок з поставками.

Європейська правда

Португалія відкликає військових з Іраку у зв'язку з пандемією

26.03.2020.

Португалія відкликає 33 своїх військових з Іраку у зв'язку з пандемією коронавірусу.

Як пише "Європейська правда", про це повідомило Міністерство оборони Португалії.

"Оскільки немає можливості повною мірою забезпечити здоров'я військових, уряд Іраку прийняв рішення призупинити усі тренування для їхніх військових до другої половини травня. З цієї причини ми вирішили відкликати 31 військовослужбовця з комплексу Бесмая Рендж біля Багдада та двох військових, які перебувають з дипломатичним корпусом місії", - йдеться у повідомленні.

Загалом контингент Португалії в Іраку налічує 35 військових.

Нагадаємо, 18 березня Португалія оголосила надзвичайну ситуацію та закликала громадян не виходити з дому без нагальної потреби. Попередньо обмеження запроваджені до 2 квітня.

Станом на 26 березня, кількість зареєстрованих у Португалії випадків коронавірусу перевищила 3,5 тисячі.

Європейська правда

ЄС розпочинає військово-морську місію для контролю збройного ембарго в Лівії

27.03.2020.

Посли ЄС погодили рішення розгорнути нову військово-морську місію в Центральному Середземномор'ї, щоб контролювати ембарго США на постачання зброї до Лівії.

Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на Politico.

Нова місія "Iginì" (грецьке слово "мир") замінить існуючу "Операцію Софія", яка була розпочата в розпал міграційної кризи 2015 року, і її мандат закінчується в кінці місяця.

"Iginì" матиме менше географічне охоплення та інші можливості, щоб знизити ризик того, що операція стане "чинником тяжіння" для мігрантів.

"Я радий, що сьогодні в Брюсселі ми досягли угоди про нову операцію ЄС по здійсненню ембарго на поставки зброї до Лівії", - заявив міністр закордонних справ Німеччини Гайко Маас.

Посли вирішили змінити назву операції, і кораблі патрулюватимуть лише у східній частині лівійського узбережжя.

Іншим каменем спотикання було те, де висаджувати врятованих мігрантів. За словами трьох дипломатів, щоб допомогти укласти угоду, Греція запропонувала свої порти, з яких врятовані на морі мігранти будуть переміщатися на добровільній основі між країнами-членами. Посли погодилися з тим, що портові витрати будуть вважатися загальними витратами на операцію і не будуть покриватися тільки Грецією.

Операція "Софія" була заблокована на вимогу колишнього італійського уряду, до якого входила ультраправа партія "Ліга". Лідер партії Маттео Сальвіні не хотів, щоб мігрантів, врятованих місією, висаджували в Італії.

Заміна "Софії" була визнана необхідною через запеклий військовий конфлікт у Лівії між урядом прем'єр-міністра Фаеса ас-Сарраджа, підтримуваного США, і генералом Халіфою Хафтаром. Саррадж підтримується Італією, а також Катаром і Туреччиною. Хафтара підтримують Франція, Єгипет, ОАЕ, Саудівська Аравія, Росія та США.

Європейська правда

Зовнішня політика

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Проблема з порушенням прав людини в Криму залишається невирішеним, а спекуляції Угорщини та РФ посилюються

Ще 8 листопада 2019 року Міжнародний суд ООН в Гаазі, дійшов висновку, що його юрисдикція поширюється на розгляд позову України до Росії у зв'язку з порушенням останньою міжнародного права в анексованому Криму. Відповідне рішення озвучив голова суду Абдуль-Каві Юсуф. Йдеться про застосування і тлумачення Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму і Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, який стосується анексованого Росією Криму. «Перемовини між сторонами тривали приблизно два роки із залученням як дипломатичної кореспонденції, так і особистих зустрічей. Це, з точки зору суду і попри відсутність успіху в досягненні компромісу, вказує на те, що Україна здійснила щирі спроби вести переговори (з Росією – ред.)», – сказав Юсуф під час виголошення резолютивної частини рішення. Він додав, що на момент звернення Києва до суду переговори з Кремлем зайшли у глухий кут.⁵

6 березня 2020 року Рада Безпеки ООН провела засідання, присвячене окупації Криму. На засіданні виступили представники України, зокрема уродженці самого півострова. Голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров звернув увагу присутніх, що Росія не виконала жодної резолюції РБ ООН щодо Криму. "Усі постанови, рішення, резолюції, рекомендації, декларації та заклики Ради Європи, ОБСЄ, інших міжнародних організацій у частині Криму залишаються без належного реагування Російської Федерації та з порушенням нею статутних документів і принципів діяльності цих організацій", – підкреслив Чубаров.

Представник президента України у Криму Антон Кориневич повідомив, що "наразі 116 українських громадян є політичними в'язнями, затриманими державою-окупантом, переважно це кримські татари". Перший заступник постійного представника Росії в ООН Дмитро Полянський назвав озвучену представниками України інформацію "казками" та "аріями на тему Криму". Представник Європейського союзу назвав анексію Криму Росією незаконною і "прямим викликом міжнародній безпеці". Цю позицію підтримали інші країни. Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба у Twitter подякував членам

⁵ <https://www.radiosvoboda.org/a/news-haaha-sud-ukraina-krym/30260328.html>

ООН, які "безкомпромісно засудили порушення прав людини у Криму, що тривають".⁶

Окремої уваги заслуговує те, що напередодні, 3 грудня 2019 року голова нижньої палати російського парламенту В'ячеслав Володін повідомив, що **Національні збори Угорщини запропонували Росії об'єднати зусилля для "захисту прав національних меншин" в Україні**. "До нас у Держдуму звернувся парламент Угорщини з проханням об'єднати зусилля для того, щоб відстояти права меншин, в першу чергу на вивчення мови"- наголосив він. Спікер нижньої палати Держдуми також заявив, що в Україні живе велика кількість поляків і угорців, права яких нібито порушуються. Йдеться про закони "Про освіту" і "Про забезпечення функціонування української мови як державної". Заява Володіна пролунала одразу ж після інтерв'ю посла Угорщини в Україні Іштвана Ійдярто виданню "Главком". Інтерв'ю вийшло 28 листопада 2019 року, але широке висвітлення у ЗМІ отримало напередодні. У ньому дипломат, зокрема, розкритикував "мовну" статтю Закону "Про освіту" і заявив, що "змішана система призведе до того, що діти ані на угорською, ані українською не розмовлятимуть". "Під час бесіди було додатково зазначено, що Закон України "Про освіту" не порушує права українців угорського походження, а навпаки надає їм можливості кращої самореалізації в Україні, що підтверджено Венеціанською комісією", - зазначили у дипвідомстві.⁷

Така новина викликала в Україні природне обурення. Адже наразі Росія практично вичерпала свій арсенал можливих методів впливу на Україну, якщо не рахувати масованого воєнного вторгнення чи ядерного бомбардування. Натомість, в Будапешта є ще чимало способів економічного і політичного тиску на Україну. Частиною з них Угорщина охоче користується – наприклад, блокуючи співпрацю по лінії Україна-НАТО. "Звернення" угорського парламенту до російських колег дивовижним чином збігається з тим фактом, що якраз за день до того, міністр закордонних справ і торгівлі Угорщини Петер Сійярто повідомив, що розпочинає переговори з російським "Газпромом" про довготривалий контракт на постачання блакитного палива.⁸

Тим не менш, 13 березня 2020 року Президент Володимир Зеленський підписав закон "Про повну загальну середню освіту". Як запевнили у президента України, з ухваленням цього закону Україна виконала останню рекомендацію Венеціанської комісії щодо Закону "Про освіту" від 5 вересня 2017 року в частині здобуття освіти особами, що належать до національних меншин. Зокрема Закон "Про повну загальну середню освіту" передбачає право вільного вибору мови навчального процесу приватними закладами освіти. Крім того, новий закон деталізує положення закону "Про освіту" від 5 вересня 2017 року з урахуванням рекомендацій Венеціанської комісії й запроваджує три мовні моделі для здобуття освіти в закладах середньої освіти.⁹

Вже настав шостий рік, як Росія нещадно порушує права людини в окупованому Криму та забороняє відновлення Меджлісу. І разом з тим, просуває на міжнародній арені слухання щодо порушення прав російськомовного населення в Україні. Тож, висновок є таким – **права людини в Криму будуть пригнічуватись до поки Росія не покине півострів. Що стосується**

⁶ <https://gordonua.com/ukr/news/crimea/-prjamij-viklik-mizhnarodnij-bezpetsi-radbez-oon-obgovoriv-situatsiju-z-pravami-ljudini-v-krimu-1490061.html>

⁷ https://dt.ua/POLITICS/u-rf-stverdzhuyut-scho-otrimali-zapit-ugorschini-na-zahist-nacmenshin-v-ukrayini-331753_.html

⁸ <https://www.depo.ua/ukr/svit/klounada-dvokh-parlamentiv-chomu-ugorshchina-zaklikae-rosiyu-zakhistiti-ugortsiv-v-ukraini-201912031073988>

⁹ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/03/13/7107498/>

Угорщини, то вона може ще більше погіршити відносини з Україною, у разі, якщо і надалі «співпрацюватиме» з Росією в питаннях нацменшин на території України.

Двосторонні відносини

ЄС

ЄС виділив додаткову фіндопомогу для східної України

16.03.2020

Європейський союз мобілізує додаткову допомогу для підтримки заходів із реагування на конфлікт у східній Україні.

Про це "Європейській правді" у понеділок повідомили у представництві ЄС в Україні

ЄС виділить додаткові 3,2 млн євро Спеціальній моніторинговій місії ОБСЄ. Таким чином загальна сума, яку Євросоюз надав місії, складе 52 млн євро.

Також ЄС підвищить свою підтримку цивільного захисту на сході України, надавши на ці цілі 1 млн євро. Це сприятиме впровадженню стратегії України із захисту цивільного населення, щойно її буде ухвалено, зазначили у представництві.

Крім того, ЄС профінансує реконструкцію сучасного центру надання адміністративних послуг у Станиці Луганській.

Євросоюз також виділить 1 млн євро на підтримку стійкості перед небезпеками у регіоні Азовського моря. Йдеться про внесок у поліпшення надійності та доступності інформації про регіон, а також про його нагальні, середньо- та довгострокові потреби.

Разом зі своїми країнами-членами ЄС є найбільшим донором допомоги Україні у реагуванні на конфлікт. Обсяг допомоги від початку конфлікту у 2014 році склав 762,5 млн євро. Гуманітарна допомога становить приблизно половину цієї суми.

Економічна правда

Східне партнерство: Єврокомісія запропонувала Україні поглибити економічну інтеграцію

18.03.2020

В Європейській комісії пропонують схвалити нові довгострокові стратегічні цілі для розвитку ініціативи «Східного партнерства» після 2020 року. Про це йдеться у повідомленні на сайті Єврокомісії.

Зокрема, Європейська комісія і високий представник Європейського Союзу з питань зовнішньої та безпекової політики Жозеп Боррель виступили з пропозицією довготермінових стратегічних політичних цілей для ініціативи «Східне партнерство» після 2020 року.

Зазначені цілі спрямовані на збільшення торгівлі, зміцнення комунікаційних можливостей та поглиблення економічної інтеграції з Вірменією, Азербайджаном, Білоруссю, Грузією, Молдовою і Україною.

Також мета пропозиції полягає у зміцненні демократичних інститутів, верховенства права, забезпечення стійкості до зміни клімату і довкілля, підтримки цифрових перетворень та сприянні створення справедливих і відкритих спільнот.

У цьому зв'язку, Єврокомісія і Європейська служба зовнішніх зв'язків очікують, що країни-члени ЄС і країни-партнери схвалять нову пропозицію у зв'язку з самітом «Східного партнерства», який має відбутися у червні 2020 року. На цьому саміті може бути вирішено розробити ряд нових ключових завдань спираючись на нинішні 20 ключових завдань на період до 2020 року.

«Міцність наших сусідів є також міцністю Європейського Союзу. Східне партнерство залишається ключовим елементом закордонної політики ЄС. Наша пропозиція ще сильніше зміцнить наших шістьох партнерів, віддзеркалюючи пріоритети і виклики, які ми розділяємо, одночасно зберігаючи увагу на досягненні відчутних, позитивних результатів для усіх громадян», - заявив Боррель.

Своєю чергою, комісар Євросоюзу з питань європейської політики сусідства і розширення Олівер Варгеї заявив: «Ми надсилаємо дуже чіткий сигнал нашим східним країнам-партнерам: ми допоможемо вам побудувати міцні економіки та створити умови для зростання і робочі місця шляхом залучення прямого іноземного інвестування і шляхом зміцнення комунікації у ключових секторах, таких як транспорт, енергетика і навколишнє середовище. Ми разом тісно працюватимемо над вирішенням сьогоднішніх викликів по усім напрямкам, в тому числі стосовно триваючої пандемії COVID-19».

Уніан

Іран

Україна та Іран продовжать роботу щодо розслідування справи збиття українського літака PS 752 по дипломатичній лінії 23.03.2020

20 березня Заступник Міністра Єгор Божок зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом Ісламської Республіки Іран в Україні Манучехром Мораді.

Під час зустрічі обговорено питання, пов'язані з проведенням розслідування у справі збиття українського літака рейсу PS 752, зокрема, підтверджено необхідність здійснення невідкладного розшифрування чорних скриньок, а також узгоджено подальший алгоритм взаємодії з метою встановлення причин трагедії та притягнення винних до відповідальності.

Сторони також обговорили окремі питання співробітництва в умовах пандемії COVID-19, зокрема, було домовлено опрацювати спільні заходи з метою повернення додому українських та іранських громадян, які наразі перебувають на території обох держав.

Міністерство закордонних справ України

Румунія

Дмитро Кулеба: досягнута домовленість з Румунією про взаємне сприяння у захисті громадян і вільний транзит вантажів 25.03.2020

Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба домовився з міністром закордонних справ Румунії Богданом Ауреску про захист громадян України в Румунії у час обмежень транспортного сполучення та безперервний транзит українських вантажів територією Румунії. Міністр також звернув увагу румунського колеги на неприпустимість спроб Росії послабити санкції на тлі пандемії COVID-19.

Про це йшлося ввечері у середу, 25 березня, в їхній телефонній розмові.

“Звертаюся до Вас із проханням всіляко підтримувати громадян України, які перебувають у Румунії у час, коли транспортне сполучення фактично припинене, і підтверджую, що Ви можете розраховувати на відповідне наше ставлення до громадян Румунії в Україні у цей складний період”, - зауважив Дмитро Кулеба.

Глава МЗС України також висловив вдячність румунському колезі за готовність румунської сторони забезпечити безперервний транзит українських вантажів між Україною та ЄС через територію Румунії.

Богдан Ауреску підтвердив, що Румунія незмінно підтримує суверенітет і територіальну цілісність України, а також інтеграцію нашої держави до ЄС і НАТО. Він також запевнив у підтримці України у міжнародних організаціях та форматах, учасницею яких є Румунія. Дмитро Кулеба висловив вдячність Богдану Ауреску за непохитну підтримку нашої держави. Глави МЗС обговорили також важливість теми захисту прав румунської меншини в Україні.

“Я хотів би також звернути Вашу увагу на заклики Росії послабити санкції під приводом пандемії коронавірусу та супутньої економічної скрути у світі. Ці заклики недоречні та неприпустимі. Дуже важливо, аби ніхто не міг користуватися нинішньою складною ситуацією заради досягнення політичних цілей. Санкції були запроваджені внаслідок агресії Росії проти України, і пандемія коронавірусу не має до них жодного стосунку”, - зауважив Дмитро Кулеба.

Глава МЗС Румунії запевнив українського колегу, що згоден з таким підходом до питання збереження санкцій проти РФ. Він також запросив Дмитра Кулебу здійснити візит до Румунії.

Міністерство закордонних справ України

Угорщина

Дмитро Кулеба: Україна та Угорщина терміново підпишуть угоду про співпрацю у сфері охорони здоров'я в умовах пандемії коронавірусу

26.03.2020

Дмитро Кулеба домовився з Петером Сіярто про термінове підписання угоди щодо співпраці України та Угорщини в сфері охорони здоров'я, яка дозволить об'єднати зусилля двох країн задля спільної боротьби проти пандемії коронавірусу.

Про це йшлося у четвер, 26 березня, на переговорах по відеозв'язку глав МЗС України та Угорщини.

Розмова почалася з координації дій двох сусідніх країн з боротьби з коронавірусом. Глава МЗС України домовився про захист та підтримку громадян України на території Угорщини у час транспортних обмежень та запевнив у відповідному ставленні до громадян Угорщини в Україні.

На запит української сторони, глава МЗС Угорщини запевнив, що в цей особливий період громадян України в Угорщині не будуть штрафувати за протерміновані документи. Угорський уряд дозволив продовжити термін дії документів і віз на перебування в Угорщині на час обмежувальних заходів. Дмитро Кулеба також висловив вдячність угорській стороні за дозвіл на транзит громадян України, які їдуть на Батьківщину з інших країн ЄС.

Дмитро Кулеба також домовився з Петером Сіярто про термінове підписання угоди щодо співпраці України та Угорщини в сфері охорони здоров'я, яка дозволить об'єднати зусилля двох країн задля спільної боротьби проти пандемії.

Крім того, міністри закордонних справ України та Угорщини домовилися найближчим часом фіналізувати інші угоди, підписання яких очікується під час зустрічі лідерів держав, Президента України Володимира Зеленського та Прем'єр-міністра Угорщини Віктора Орбана.

“Я радий отримати від мого колеги Петера Сіярто підтвердження, що Прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан прийняв наше запрошення і завітає до України. Ми з нетерпінням чекаємо на його візит. Ми домовилися, що коли пандемія коронавірусу мине, ми зможемо разом з угорською стороною швидко узгодити дату візиту”, - заявив Дмитро Кулеба.

Дмитро Кулеба домовився про продовження кредиту у 50 мільйонів євро від Угорщини на розвиток інфраструктури у прикордонних регіонах, термін якого збігав 2 червня. Цей термін буде продовжений.

“Навіть в умовах, коли доводиться спілкуватися по відеозв'язку, ми нарешті розблокували повноцінну економічну співпрацю та проекти, які принесуть вигоду для громадян обидвох наших країн. Йдеться про прикладні речі. Реконструкція мосту через Тису у Загоні, скоординована побудова автобану до кордону з угорської та української сторони, відкриття нового пункту пропуску Велика Паладь-

Нодьгодош щойно завершиться пандемія коронавірусу”, - зауважив Дмитро Кулеба.

Окрему увагу сторони приділили водневій енергетиці. Глава МЗС України запросив Угорщину взяти участь у спільних з Україною проєктах по транспортуванню водню до ЄС. У свою чергу, Петер Сіярто підтвердив, що Угорщина хоче брати активну участь у розвитку водневої енергетики. Міністри погодилися встановити робочий контакт між відомствами для напрацювання відповідних рішень.

Сторони також обговорили важливість теми захисту прав угорської національної меншини в Україні та домовилися продовжити діалог для пошуку рішень, які дозволять розв'язати проблемні питання із повагою до національних інтересів обидвох країн.

Глава МЗС України також звернув увагу угорського колеги на спроби Росії маніпулювати пандемією коронавірусу та закликати до послаблення санкцій з гуманітарних міркувань. За його словами, санкції були запроваджені не через коронавірус, а через російську агресію. Тому вони не мають жодного стосунку до пандемії. Глава МЗС Угорщини підтвердив, що політика Угорщини щодо санкцій проти РФ залишається незмінною.

Дмитро Кулеба наголосив, що позитивну динаміку торгівлі між двома країнами треба надалі розвивати: “Жодна криза не повинна підважити наше економічне співробітництво, двосторонні відносини та торгівлю”.

Міністерство закордонних справ України

НАТО

Альянс відклав Північноатлантичну раду за участі України і Грузії

27.03.2020

НАТО відклало терміни проведення Північноатлантичної ради за участі України і Грузії через коронавірус.

Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на пресслужбу МЗС за результатами розмови міністра Дмитра Кулеби з генсеком НАТО.

Зазначається, що Дмитро Кулеба з розумінням сприйняв рішення партнерів перенести на пізніші терміни засідання Північноатлантичної Ради НАТО за участі України та Грузії з огляду на складну епідеміологічну ситуацію в Європі та світі.

В свою чергу генсек НАТО Єнс Столтенберг повідомив Дмитру Кулебі, що союзники планують обговорити додаткову підтримку Україні у рамках Комплексного пакета допомоги.

"Політика нового уряду України щодо НАТО залишається абсолютно незмінною", - зазначив міністр.

Серед ключових короткотермінових пріоритетів двосторонньої взаємодії він відзначив: надання Україні статусу учасника Програми розширених можливостей НАТО як додаткового інструмента поглиблення співробітництва у військовій сфері; відновлення засідань Комісії Україна-НАТО на високому рівні; оновлення Комплексного пакета допомоги НАТО для України.

Співрозмовники також обмінялися думками щодо останніх деструктивних кроків РФ, зокрема про заборону володіти земельними ділянками на території тимчасово окупованого Криму не громадянам РФ.

"Було наголошено на тому, що такі дії є неприпустимими та грубо порушують державний суверенітет і територіальну цілісність України, а також міжнародне гуманітарне право", - йдеться у повідомленні.

Європейська правда

Канада

Канада втричі скоротить військову тренувальну місію в Україні через коронавірус

27.03.2020

Через пандемію коронавірусу Канада втричі зменшить свою тренувальну військову місію, дислоковану в Україні у рамках операції UNIFIER.

Про це повідомив уряд Канади на своєму сайті, пише "Європейська правда".

"На тлі ситуації з пандемією COVID-19 як у країні, так і за кордоном, а також згортання несуттєвої діяльності у рамках операцій Збройних сил Канади, буде зменшено кількість особового складу, який відбуде на початку квітня для участі в операції UNIFIER", - йдеться у заяві уряду.

Під час планової ротації було заплановано розгортання 200 військовослужбовців, тепер їх кількість складе усього близько 60.

Відзначається, що потреба в розгортанні додаткового персоналу буде переглянута залежно від розвитку ситуації.

Канада відправляє групу з близько 200 військових в Україну кожні пів року. Їхній мандат розрахований до кінця березня 2022 року.

Канадські військові навчають українських колег за 5 напрямками підготовки: тактика малих груп та снайперська підготовка, розмінування, військова поліція, польова медицина та логістика.

Європейська правда

Індонезія

Дмитро Кулеба і глава МЗС Індонезії домовилися поглиблювати торговельні та політичні відносини

30.03.2020

30 березня Глава МЗС провів телефонну розмову з Міністеркою закордонних справ Республіки Індонезія Ретно Марсуді.

«Захист та підтримка громадян України, які нині перебувають в Індонезії, в моєму пріоритеті. Розраховую на взаємодію з вами з цього питання», - заявив Міністр.

Міністр також висловив вдячність індонезійській стороні за рішення не застосовувати санкції щодо громадян України, у яких збігає термін документів на перебування в Індонезії, але вони не можуть виїхати через обмеження транспортного сполучення.

Дмитро Кулеба наголосив, що Індонезія є важливим партнером України у регіоні Південно-Східної Азії та одним з його лідерів. У цьому контексті він окремо відзначив зростання обсягів двосторонньої торгівлі, які за підсумками минулого року перевищили 1 млрд. дол. США. Міністри домовилися спільно працювати над подальшим розвитком торгівлі між країнами.

При цьому очільник українського зовнішньополітичного відомства відзначив прагнення України налагодити більш тісну політичну співпрацю з Асоціацією держав Південно-Східної Азії (АСЕАН).

Міністр підкреслив готовність України вітати в Києві Президента Індонезії та поновив запрошення Міністру закордонних справ Індонезії відвідати Україну у зручний час.

Міністерство закордонних справ України

Опір російській гібридній війні

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Коронавірус на службі російської пропаганди і дезінформації

Допомогти Італії подолати епідемію домовилися італійський прем'єр Джузеппе Конте та президент Росії Володимир Путін під час телефонної розмови 21 березня 2020 року. А вже 25 березня колона з 22 російських військових «камазів» вирушила через всю Італію, до найбільш ураженого коронавірусом міста Бергамо, розташованого за 600 км від столиці Італії. Кадри російської військової колони, яка тріумфально рухається територією країни-члена НАТО, облетіли італійські, російські та світові медіа. В Італії їх нерідко супроводжували коментарі про **Росію, яка, на відміну від Заходу, «не покинула італійців у скрутну хвилину»**. Однак дуже скоро італійська газета La Stampa з посиланням на власні джерела у вищих політичних колах та генштабі Італії повідомила, що більшість російської допомоги, що прибула до країни, нікуди не годиться: *«80% надісланого Росією абсолютно не потрібне, або ж мало потрібне для Італії. Словом, це не більше ніж привід»*. Прикметно, що операцією з «допомоги» Італії керує російське Міністерство оборони, а не Міністерство охорони здоров'я. За даними La Stampa, персонал, який прибув до Італії, має військові звання *«генералів, полковників, майорів, генерал-полковників, які раніше були задіяні у військових операціях в Африці, де бактеріологічна війна поєднувалася з операціями російської розвідки»*.¹⁰

Яка справжня мета Росії? Усе це виглядає як **масштабна пропагандистська операція Росії, яка має одразу кілька цілей. По-перше, зміцнення геополітичного впливу Росії в Італії та регіоні. По-друге, таким чином Росія сіє розбрат усередині Європейського Союзу та НАТО і посилює вже присутню в Італії риторичку про те, що справжніми друзями цієї країни є не західні партнери, а Росія і Китай**. На території Італії розташований п'ятий за чисельністю у світі контингент американських військових, і тріумфальний марш російської техніки країною НАТО — показовий виклик і без того хиткій трансатлантичній єдності. **По-третє, завдяки піар-операції із «порятунку Італії» Росія намагається повернути на порядок денний питання зняття санкцій**. Італійська

¹⁰ <https://hromadske.ua/posts/rosijskij-gumkonvoj-v-italiyi-yak-moskva-vikoristovuye-epidemiyu-dlya-prikrittya-svoeyei-specoperaciyi>

влада на чолі з прем'єром Конте офіційно поділяє позицію Євросоюзу і послідовно підтримувала збереження санкцій проти Росії. Однак всередині Італії голоси про їх скасування лунають часто, особливо з боку крайньоправої партії «Ліга» та її лідера Маттео Сальвіні. Намагаючись використати пандемію коронавірусу у своїх інтересах, російські дипломати зараз активно просувають тезу, що санкції варто скасувати — на знак солідарності у боротьбі з глобальною загрозою. **По-четверте, це спроба Росії вплинути на внутрішню політику Італії, зокрема — допомогти проросійським політичним силам. По-п'яте, російська місія військових експертів із небезпечних хвороб, імовірно, має і розвідувальну мету,** пишуть італійські медіа.¹¹

Вже 26 березня 2020 року російський президент Володимир Путін під час відео-саміту за участі керівників двох десятків економічно найпотужніших держав світу запропонував мораторій на економічні санкції для того, щоб уражені коронавірусом країни могли краще боротись з пандемією. Хоча Путін не назвав конкретно Росію. Дехто вважає, що він також міг мати на увазі, скажімо, й Іран який перебуває під санкціями США через ядерні амбіції. Він зазначив, що обмежувальні заходи мають бути скасовані з гуманітарних міркувань задля полегшення «взаємних поставок медикаментів, харчів, обладнання та технологій».¹² Зі свого боку, Україна надіслала генсеку Організації Об'єднаних Націй офіційного листа, висловивши принципову позицію щодо неприпустимості скасування санкцій проти держав та осіб, які скоїли злочини та продовжують порушувати Статут ООН і міжнародне право.¹³

Між тим, російські видання вдало користувались пандемією коронавірусу задля поширення власної брехні. Так, Газета "Взгляд" попереджала, що «на Україні зріє епідемічна загроза для Росії». «У Києві колапс і страх, а грошові перекази з Росії вирости». Такою "новиною" чи то радує, то чи лякає "Комсомольская правда", мало не зі сльозами розповіла, «як жителі столиці України вчаться жити без метро, ринків та «безвізу». Тим часом братик "Комсомолки" - "Московський комсомолец", який теж завжди злий на Україну, переказав казку про те, як «потенційний носій коронавірусу розполохав весь медперсонал в лікарні на Україні». Розповів «Московський комсомолец» і про те, як «ДНР і ЛНР вирішили ізолюватися від України через коронавірусу». «Бунтівні республіки Донбасу через пандемію COVID-19 закривають кордони і митні пункти на лінії розмежування з Україною ... При цьому самі республіки поки не встановлюють в містах та великих населених пунктах режим карантину.», - пише «МК». «Влада Донецька і Луганська, в свою чергу, будь-які складності в постачанні прикордонних територій продовольством і медикаментами спростовують», - робить висновок «МК», даючи зрозуміти нетямущим: в Росії і «бунтівних республіках» все прекрасно.¹⁴

Тим часом, в Європі усвідомили ступінь інформаційної загрози з Росії і вже відкрито говорять про те, що **Росія розгорнула проти європейської спільноти справжню коронавірусну інформаційну війну.** Зокрема, глава Єврокомісії Урсула фон дер Ляйен заявила, що: "Я вважаю, що в структурах Єврокомісії в області кібербезпеки повинна бути посилена боротьба з фейковими новинами". Прес-секретар ЄК Петер Стано підтримав главу Єврокомісії і зазначив: "Ми помітили, що спостерігається зростання таких дій за межами ЄС, серед інших країн, особливо з Росії або з центрів, які працюють за підтримки Росії, або іншим чином пов'язані з прокремлівськими джерелами". З висновку Європейської комісії

¹¹ Там само.

¹² <https://www.radiosvoboda.org/a/putin-sankcii-koronavirus/30513012.html>

¹³ <https://www.depo.ua/ukr/politics/ukraina-nagadala-genseku-oon-shcho-znimati-sanktsii-proti-rosii-ne-na-chasi-202003301140939>

¹⁴ <https://www.ostro.org/general/world/articles/587108/>

випливає, що **російські ЗМІ провели широку дезінформаційну кампанію проти Заходу, з метою поширення панічних настроїв і сплеску недовіри, як до урядів країн-членів ЄС, так і до самого ЄС, як нездатному забезпечити безпеку громадян.** Власне, радує, що диверсійна діяльність російських інформаційно-психологічних операцій в Європі була відмічена, хоча і з запізненням. Але ЄС став реагувати на цю загрозу, не відкладаючи її на потім. Принаймні, це говорить про те, що в Брюсселі прекрасно усвідомлюють реальну небезпеку, яку представляє Росія для Заходу і загальноєвропейським цінностям.¹⁵

Отже, завдяки скоординованим діям з проросійським урядом Італії в Росії не тільки з'явилася гарна нагода показати усім міць «великої держави», а й нахабно вимагати зняття санкцій на тлі пандемії COVID-19. Власне, для цього вона так старанно поширює свою пропаганду. **Утім, не варто очікувати, що міжнародна спільнота так просто згодиться на «прощення» чергової забаганки Росії. Адже держава-агресор має понести заслужене покарання за агресію проти України.**

¹⁵ <https://inforesist.org/koronavirus-novoe-informaczionnoe-oruzhie-rossii-protiv-evropy/>